

Overwinterende Kokmeeuwen in Arnhem

Frank Majoor

In het kader van een onderzoek naar de plaatstrouw van de in Nederland overwinterende Kokmeeuwen worden sinds 1996 in de Arnhemse stadsparken door ondergetekende Kokmeeuwen ge(kleur)ringd. Tegelijkertijd loopt het onderzoek in nog 7 andere Nederlandse steden. Door de ringen af te lezen zijn de vogels individueel te volgen. Op basis van de terugmeldingen van de ge(kleur)ringde vogels en het aflezen van reeds al elders geringde vogels is ook het trekpatroon in kaart te brengen.

De Kokmeeuw is het gehele jaar in Arnhem waar te nemen, maar is ongemerkt een echte trekvogel. De overwinteraars komen voornamelijk uit Scandinavië, de Baltische staten, Polen, Duitsland, Tsjechië en Slowakije. De Nederlandse broedvogels trekken in de winter grotendeels weg naar landen als Engeland, België en Frankrijk. Uit al deze landen zijn geringde Kokmeeuwen in Arnhem waargenomen.

Aantal verschillende ringen afgelezen in Arnhem, geringd buiten Arnhem

Belgie	29
Tjechie & Slowakije	11
Oost-Duitsland	3
West-Duitsland	14
Denemarken	8
Spanje	3
Frankrijk	1
Engeland	1
Hongarije	1
Noorwegen	1
Polen	27
Finland	37
Estland	13
Litouwen	26
Rusland	1
Letland	4
Zweden	30

De Kokmeeuwen die 's winters in Arnhem aanwezig zijn foerageren voornamelijk in de stad en de omliggende weilanden. Met name tijdens en na hoog water zitten de Kokmeeuwen graag in de uiterwaarden t.h.v. de stad.

Als het donker wordt trekken de Kokmeeuwen naar gezamenlijke slaappleatsen op de

grotere wateren. De Arnhemse Kokmeeuwen gebruiken hiervoor met name de Byland en de Rhederlaag.

Tot nu toe zijn in Arnhem 533 Kokmeeuwen voorzien van alleen een metalen ring. Van deze vogels zijn 7820 meldingen uit Arnhem ontvangen. Tevens zijn er 182 Kokmeeuwen in Arnhem voorzien van een kleurring. Hiervan zijn tot nu toe 7865 waarnemingen uit Arnhem ontvangen. Zoals je in onderstaand overzicht kan zien neemt het aantal waarnemingen in de loop der jaren fors toe. Tevens zijn waarnemingen binnengekomen uit de rest van het land maar ook enige 10-tallen uit het buitenland.

Aantal Kokmeeuwen geringd in Arnhem

winter	alleen metaal	met kleurring
95/96	173	0
96/97	93	28
97/98	88	42
98/99	69	45
99/00	24	30
00/01	86	37
Totaal	533	182

Aantal lokale waarnemingen van in Arnhem geringde Kokmeeuwen

winter	alleen metaal	met kleurring
95/96	342	0
96/97	820	138
97/98	2081	1590
98/99	1518	1292
99/00	2052	2147
00/01	1005*	2398**
totaal	7820	7865

* gegevens verwerkt t/m december 00 ** gegevens verwerkt t/m januari 01

Aantal meldplaatsen van in Arnhem geringde Kokmeeuwen

Oost-Duitsland	1
West-Duitsland	36
Denemarken	21
Frankrijk	9
Engeland	1
Zwitserland	1
Hongarije	1
Italië	1
Polen	8
Finland	12
Zweden	1

De Kokmeeuw is vrij plaatstrouw aan zijn overwinteringsstek. Veel Kokmeeuwen komen jaar in jaar uit naar hetzelfde park terug om te overwinteren. De verblijfsduur gedurende de winter is per individu verschillend. Maar er zijn ook vele exemplaren die nooit meer worden teruggezien.

Van de in Arnhem geringde Kokmeeuwen zijn tot nu toe ruim 15.000 waarnemingen binnen de gemeentegrenzen verzameld. Daarmee zijn in Arnhem ten opzichte van de overige ringplaatsten verreweg de meeste waarnemingen per individu verzameld. Het voordeel van deze enorme dataset is dat het mogelijk is om voor vele individuen de aankomst en vertrekdatum vast te stellen.

De waargenomen individuen zijn in een aantal groepen in te delen. De eerste overwinteraars arriveren al in juli (voorbeeld geel 14), maar andere vogels komen pas in oktober of november (voorbeeld geel AH). Tevens zijn er zwervers die geen vaste overwinteringsplaats lijken te hebben (voorbeeld geel H1) of doortrekkers op weg naar mildere streken (voorbeeld geel ZN). En vanzelfsprekend wordt een deel van de Kokmeeuwen na het ringen nooit meer teruggezien.

De meeste overwinteraars vertrekken, afhankelijk van het weer, weg in februari en maart. In deze periode keren ook de Nederlandse broedvogels terug uit hun overwinteringsgebieden.

Kokmeeuw 3558514 geel 14

Leeftijd & geslacht 1 kj man

Ringdatum : 26-10-97

Ringplaats : arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E

Melddatum Meldplaats Melder

27-10-97 arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E Rene Oosterhuis

tot en met

02-03-98 arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E Rene Oosterhuis

11-03-98 ummiger see, bochum, muenster, DUITSLAND 5128 N 0717 E Martin

Gottschling

18-08-98 arnhem, rijkade 5158 N 0555 E Stef Waasdorp

tot en met

25-02-99 arnhem, sonsbeek 5159 N 0554 E Rene Oosterhuis

14-08-99 arnhem, rijkade 5158 N 0555 E Rene Oosterhuis

tot en met

01-03-00 arnhem, sonsbeek 5159 N 0554 E Stef Waasdorp

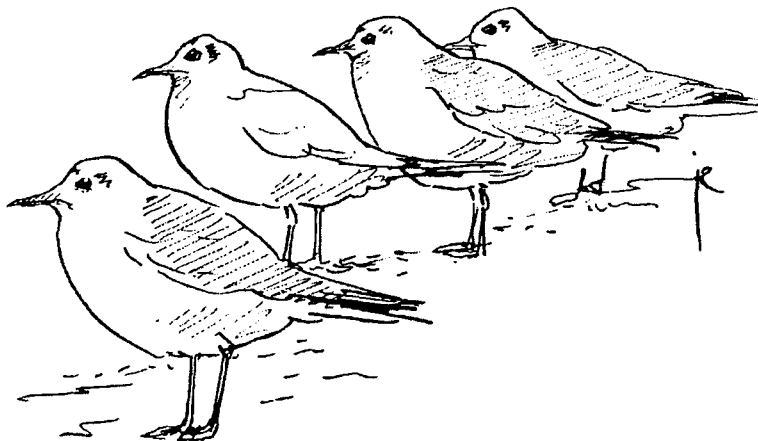
18-07-00 arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E Stef Waasdorp

laats bekende waarneming

31-01-01 arnhem, sonsbeek 5159 N 0554 E Stef Waasdorp

Kokmeeuw 3556563 geel AH
Leeftijd & geslacht: 1 kj man
Ringdatum : 29-11-96
Ringplaats : arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E
Melddatum Meldplaats Melder
02-12-96 arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E Rene Oosterhuis
tot en met
16-02-97 arnhem, rijnkade 5158 N 0555 E Frank Majoor
17-10-97 piesberg hafen, osnabrueck, weser-ems, DUITSLAND 5219 N 0802 E
Axel Degen
19-10-97 arnhem, westervoortsedijk 5158 N 0555 E Stef Waasdorp
tot en met
13-03-98 arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E Rene Oosterhuis
08-05-98 tokoinranta helsinki, uusimaa, FINLAND 6011 N 2457 E Matti
Luostarinen
tot en met
14-07-98 tokoinranta helsinki, uusimaa, FINLAND 6011 N 2457 E Matti
Luostarinen
20-10-98 arnhem, rijnkade 5158 N 0555 E Rene Oosterhuis
tot en met
13-03-99 arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E Rene Oosterhuis
04-04-99 tokoinranta helsinki, uusimaa, FINLAND 6011 N 2457 E Matti
Luostarinen
tot en met
12-07-99 aurorankentta helsinki, uusimaa, FINLAND 6011 N 2456 E Matti
Luostarinen
09-10-99 arnhem, westervoortsedijk 5158 N 0555 E Stef Waasdorp
tot en met
19-03-00 arnhem, rijnuiterwaarden 5158 N 0555 E Stef Waasdorp
06-10-00 arnhem, kade A48 5158 N 0555 Stef Waasdorp
laats bekende waarneming
31-01-01 arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E Stef Waasdorp

Kokmeeuw 3558535 geel ZN
Leeftijd & geslacht 1 kj man
Ringdatum : 23-11-97
Ringplaats : arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E
Melddatum Meldplaats Melder
03-12-97 arnhem, rijkade 5158 N 0555 E Stef Waasdorp
tot en met
09-01-98 arnhem, rijkade 5158 N 0555 E Marcel Bonder
26-10-98 arnhem, 't broek 5158 N 0555 E Stef Waasdorp
tot en met
31-10-98 arnhem, rijkade 5158 N 0555 E Frank Majoor
15-01-99 maasvlakte 5158 N 0404 E Norman van Swelm
23-02-99 viriat vuilstort, ain, FRANKRIJK 4615 N 0513 E Jean-Baptiste Crouzier
15-10-99 arnhem, 't broek 5158 N 0555 E kleurring Olaf Klaassen
tot en met
23-10-99 arnhem, westervoortsedijk 5158 N 0555 E Stef Waasdorp
22-10-00 arnhem, musis sacrum 5159 N 0555 E Frank Majoor
tot en met
20-11-00 arnhem, westervoortsedijk 5158 N 0555 E Stef Waasdorp

Kokmeeuw 3558683 geel H1
Leeftijd & geslacht na 1 kj man
Ringdatum : 20-11-98
Ringplaats : kampen, singelpark 5233 N 0555 E
Melddatum Meldplaats Melder
20-11-98 kampen, cellebroeksweg 5233 N 0555 E Frank Majoor
01-12-98 arnhem, presikhaaf 5159 N 0557 E Rene Oosterhuis
tot en met
10-12-98 arnhem, presikhaaf 5159 N 0557 E Marcel Bonder
23-11-99 alster, hamburg, DUITSLAND 5333 N 0959 E Jens Hartmann
26-11-99 alster, hamburg, DUITSLAND 5333 N 0959 E Deitrich Bentzien
27-02-00 heiligenhafen, schleswig-holstein, DUITSLAND 5422 N 1059 E Klaus
Hein
06-03-00 kolobrzeg-plaza, koszalin, POLEN 5411 N 1535 E I. Ratajczyk
28-12-00 's-hertogenbosch, zuiderpark 5141 N 0519 E Frank Majoor

Tot Slot

De ruim 15.000 en waarnemingen zijn verzameld door verschillende leden van de Vogelwerkgroep. De meeste waarnemingen zijn verzameld door Stef Waasdorp, Rene Oosterhuis en ondergetekende. Zoals je hebt kunnen lezen, maken al deze waarnemingen het onderzoek zeer waardevol. Indien je een gekleurde Kokmeeuw afleest ben ik dan ook zeer geïnteresseerd in de waarneming. Per individu ontvang je een overzicht van de ringgegevens en alle vervolgwarnemingen.

Frank Majoor
Poststraat 18
6828 EK Arnhem
026-3517931
email: majoor@bos.nl